

Brief aan de Eerste Kamer

Als we 150 miljoen euro over hebben voor een schilderij van een kunstenaar die niet meer leeft, dan mogen we de kunstenaars die het nu door coronamaatregelen extreem zwaar hebben niet in de kou laten staan. Creëer een vangnet voor ZZP'ers die niet mogen werken maar geen toegang hebben tot compensatie.

Amsterdam, 17 januari 2022

Geachte Kamerleden,

De Vaandeldrager. Uw Kamer debatteert er dinsdag 18 januari over, wij schreven u hier een maand geleden over, een dag voor de huidige lockdown. Het portret van Rembrandt kan onder de huidige corona maatregelen niet worden gezien door het publiek in het museum. Zij mogen wel mokken en posters kopen van dit portret. De discussie gaat over het werk van een kunstenaar die niet meer leeft, en ondertussen staan levende makers in de kou. Ze kunnen door de coronamaatregelen hun vak niet uitoefenen en, ondanks vele toezeggingen en politieke bezweringsformules, bereikt steun hen niet of komen ze niet in aanmerking voor steun.

De Kunstenbond zocht uit dat ruim zestigduizend zelfstandigen in de culturele en creatieve sector leden het laatste kwartaal van 2020 omzetverlies hadden als gevolg van lockdown maatregelen, gemiddeld 41 miljoen euro per week (cijfers CBS). Over het jaar 2020 totaal was het omzetverlies voor zelfstandigen 808 miljoen. Over 2021 wordt een bedrag van tenminste gelijke orde van grote verwacht. Ter vergelijking, de staatssecretaris noemt een steunbedrag van 3,2 miljard euro. Dat is aanzienlijk, de schade is meer dan aanzienlijk en hoger, de Taskforce culturele en creatieve sector becijfert een omzetverlies tot en met 2021 op 5,8 miljard euro (exclusief beurzen en congressen). En de steun kwam niet bij de zelfstandigen terecht, maar bij instellingen en organisaties. Slechts 9% van totaal aantal zelfstandige ondernemers culturele en creatieve sector kan van oktober 2020 tot eind december gebruik maken van TOZO. Het laatste kwartaal van 2021 is er al geen TOZO meer.

Zelfstandigen vormen de kern en de praktisch de hoofdmoot van de werkgelegenheid in de sector. Daarbij komt dat een groot van deze werkenden buiten het subsidie-circuit werkt. Juist voor hen was december met kerstoptredens en bedrijfsuitjes een belangrijke maand. Zij worden nog minder doorbetaald dan zelfstandigen die voor instellingen werken. Het aantal geannuleerde opdrachten door de markt ligt bij twee keer hoger dan in het gesubsidieerde deel volgens een recente peiling, van de Creatieve Coalitie, onder 1100 respondenten.

Steun aan zzp'ers is ook evident ongelijk aan die van werknemers, geen baanbehoud en loondoorbetaling, maar soms in het uiterste geval hooguit bijstand en omscholing. Geen NOW, en vaak ook geen TOZO, toen die er überhaupt nog was. Door vermogenstoets, partnertoets en de vestigingsvereisten TVL hebben creatieven amper toegang gehad tot inkomenssteun en bedrijfssteun en zitten velen van hen volledig aan de grond, financieel en mentaal. Werkenden én hun partners worden in de creatieve en culturele sector worden getroffen door een ongekende ongelijkheid. Steun voor werknemers richt zich op individuen, de bijstand richt zich op huishoudens.

Ongelijkheid die zich doortrekt in de huidige versoepelingen. De cultuursector wordt samen met de horeca achtergesteld bij de versoepelingen. Dit terwijl de cultuursector juist heeft

bewezen op een veilige en verantwoorde manier te kunnen organiseren, handhaving gaat goed.

Wij stellen ons de vraag hoe realistisch het is dat met oplopende omikronbesmettingen en toenemende uitval van mensen het kabinet de culturele sector op 25 januari wel breder heropent? En net zo ruim als de winkels? Zonder steun en zonder mogelijkheid zelf eigen geld te verdienen zet de overheid kunstenaars klem. De cultuursector moet dus gelijk behandeld worden als andere sectoren én er moet reële steun zijn voor mensen die het meest worden getroffen door maatregelen.

Een land dat kunst wil waarderen door de aankoop van een schilderij kan dat alleen geloofwaardig doen als ze musea waar de kunst te zien is ook open stelt, de culturele sector gelijk behandelt met andere sectoren én ook de zelfstandige kunstenaars van vandaag steunt gelijk aan werknemers, en waar dat niet lukt met nieuw beleid tenminste een vangnet creëert.

Wij begrijpen het niet: waarom niet het een doen en het ander niet laten? Andersom: een land dat wel een kunstwerk koopt, maar zzp'ers laat vallen, wat zegt dat dat over ons?

Wij vragen u deze overwegingen te betrekken bij uw beraadslaging over het voorliggende wetsvoorstel en u af te vragen of het juist is om op dit moment in te stemmen met deze aankoop. Wij doen een klemmend appel op U om dit wetsvoorstel aan te houden, en geef als overweging mee aan het kabinet om aanvullend schadecompensatie te treffen voor mensen die nu hard getroffen worden.

De Creatieve Coalitie is van harte bereid deze brief en onze gedachten nader toe te lichten. U kunt hiervoor contact opnemen met Caspar de Kieffe of Peter van den Bunder van de Kunstenbond.

Met vriendelijke groet,

Ruud Nederveen, namens

45 Vakorganisaties en bonden verenigd in de Creatieve Coalitie

